

DOMOVINA

Izhaja dvakrat na teden, in sicer vsak torek in petek. — Dopisi naj se izvolijo pošiljati uredništvu, in sicer frankirano. — Rokopisi se ne vračajo. — Za inserate se plačuje 1 krono temeljne pristojbine ter od vsake petit-vrste po 20 vin. za vsakokrat; za večje inserate in za mnogokratno inseriranje primerni popust. — Naročnina za celo leto 8 kron, za pol leta 4-krone, za četrt leta 2 kroni, katera naj se pošilja: Upravištvu „Domovine“ v Celju.

Zahtevajmo slovensko gimnazijo v Ptuj!

V zadnjem času pogrešamo Slovenci zelo odločnega in jasnega načrta v svojih narodnih zahtevah. To je pa ravno, česar je najbolj potreba pri vsaki borbi, saj mora človek, posebno pa mlad, vedeti zakaj bi se naj navedel. Govori se o različnih potrebah, tako tudi o jezikovnem vprašanju, ali vprašaj odličnega Slovenca, vprašaj našega poslanca, kako si misli to rešitev na naši severni meji, in ne vem, če bo pripravljen na odgovor! To je slabo znamenje, to je hudo pešanje v narodni borbi, če se bojuje brez načrta. Vse naše delovanje v državnem zboru omejuje se na neuspešne interpelacije, ki se kar kupoma v koš mečejo. Že dolgo nismo Slovenci z nikako resno zahtevo stopili pred vlado, ki se samo na naše usluge zmernim srcem zanaša, a na drugi strani nas pa popolnoma prezira. Zato jo menda ne bo presenetilo, če se zopet oglasimo za drobtinico, ki je pa za spodnještajarske Slovence nujna potreba, to je ustanovitev slovenske nižje gimnazije v Ptuj.

Že dolgo je v Ptuj gimnazija, seveda nemška, ki je poprej, dokler se je malo oziralo na slovenske učence, prišla tudi za nas v poštev. A sedaj je drugače, ker so se razmere popolnoma premenile. Poprej so bili učitelji-profesorji po množini slovenskih učencev večinoma slovenski profesorji, sedaj je izvemši veroučitelj, eden nam. Deželni odbor si poišče za učitelje trde Nemce ne samo po narodnosti, ampak tudi po prepričanju, mest niti ne razpiše, ampak kar pod roko nastavi Nemce, ne glede na sposobnost. Vodja gimnazijski je vzor za to. O njemu so pisali nemški časniki sami, da je njegova najboljša lastnost, da je strogo nemško nacionalen. In tudi mi ga poznamo dobro od te strani iz Celja, saj je on spravi mnogo najboljših slovenskih dijakov iz gimnazije, med njimi slavnega učenjaka dr. Oblaka. Takšnim učiteljem so izročeni slovenski dijaki na milost in nemilost. Že iz mladega ne občutijo nikdar učiteljeve naklonjenosti in dobrohotnosti, ki je pri vsaki vzgoji neobhodno potrebna, pač pa vedno njegovo jezo in mržnjo, posebno če si še upajo pripoznati svojo narodnost. To so vam že v prvi mladosti narodni mučeniki, naši sinovi!

A tudi v duševnem oziru trpijo veliko škodo. Zabranjuje in zavira jim se na vse načine izobrazba v narodnem jeziku, a vsiljuje jim se nemški duh. Iz lastne skušnje vemo, koliko se nauči samo v dveh urah na teden slovenskega jezika, če se izven šole ne peča marljivo z njim. Zato so tudi po vseh drugih gimnazijah na Spodnjem Štajarskem popolne slovenske knjižnice, a na ptujski gimnaziji je pa ni, ker se vedoma neče nobena slovenska knjiga nabaviti, čeravno se je že tolikokrat zahtevalo. S tem se hoče doseči, da zapuste slovenski dijaki gimnazijo večji nemškemu jeziku, a svojega materinega jezika ne morejo tako spretno rabiti in so torej mnogo sposobnejši za potujčevanje. Tega niti ne omenjamo, koliko naših dijakov nemški profesorji naravnost uničijo, če se jim le količkanj prilika ponudi. Tako bi se moglo še naprej naštevati

takih primerov, ki sekajo Slovence globoke rane, ker delajo rane na naših koreninah v mladini.

Kaj čuda, če se nasledki kar vidoma pojavljajo, posebno v ptujskem okraju, kjer narodni živelj peša, ker mu manjka dobro vzgojene inteligence, ki bi ga budila.

Vsemu temu bi gotovo najbolj opomogla edino le slovenska gimnazija. Pa li moremo in smemo zahtevati Slovenci ta zavod iz stališča pravičnosti? Če to stališče razmotrivamo, potem ni nemška gimnazija nič drugega, kakor vnebovploči greh, najhujše nasilstvo v naši moderni državi. Višja gimnazija z najmanj 15 učitelji, katere vzdržujejo Slovenci z eno tretjino davka, je ustanovljena za k večjemu dva tisoč „Nemcev“, ki prebivajo v mestu Ptuj, ki pa znajo vsi slovensko, ker so slovenskega pokolenja. Za desetkrat več in še čez slovenskih prebivalcev, ki se ponka živo potrební, pa ni nobenega izobraževalnega zavoda. A od kod dobiva gimnazija učence? Prvič se po mestu pobeze vse, kar je nemškega, drugič se iščejo iz vseh drugih krajev nemški dijaki, in slednjič je še vendar večina učencev slovenskih, ker so prisiljeni revnejši slovenski sinovi iz okolice, pobajati to gimnazijo, med tem ko gredo imovitejši v Maribor ali v Celje.

Tako je bilo lansko leto 1898/99 72 Slovencev in le 66 Nemcev, čeravno se jih branijo kolikor morejo, in gotovo polovico odvrnejo, češ, da niso dovolj zmogni nemškega jezika. Da si nabave kolikor mogoče nemških dijakov, se snuje zavetišče za nje „Studentenheim“, v katerega se bo lovilo tudi slovenske dijake, da se ponemčijo. Rešimo si torej o pravem času mladino in samega sebe!

Na Kranjskem je par tisoč Slovencev več, kot na Spodnjem Štajarskem, a imajo 4 slovenske oziroma utrakvistične višje gimnazije (nižja v Ljubljani se bo razširila v kratkem) — a mi imamo dve nižji, kjer se poučujeta samo dva predmeta izvemši slovenščine, v slovenskem jeziku. In vendar niti na Kranjskem šolstvo ni najboljše razvito, kako daleč smo torej mi nazaj! Gimnazije v Mariboru in Ptuj, to morate biti naša narodna mejnika. Če Slovenci tega ne zahtevamo in ne dosežemo, nismo vredni obstanka. A to se mora doseči čim prej in dobro bi bilo, da bi se na različnih shodih ljudstvu razjasnila ta potreba in da bi se ednoglasno oglašali okrajni zastopi in občine, povdarjajoči z vso odločnostjo to potrebo. Tako bi se pripravljala pot našim poslancem, od katerih pa moramo zahtevati, da so nam s svojo odločnostjo za zgled.

Torej dvignimo se, in z nami bo Bog in sreča junaška!

Še enkrat slovenski deželni šolski nadzornik.

Kakor kažejo znamenja, zmagajo končno vendar le nemški stekliši v Gradcu. Hrup, katerega so vzdignili zaradi edne same neznatne drobtinice, katero je nameravala vlada Slovencev za njih zvesto hlapčevanje podeliti, preplašil je Körberjevo „nezavisno“ vlado tako, da

oporeka napram javnosti svojo namero. Naši nemški sosede so se zopet na prav očividni način pokazali, kako tolmačijo enakopravnost. Tam, kjer so v manjšini, kakor na Češkem, Moravskem ter Kranjskem, zahtevajo záse enake pravice s Čehi in Slovenci, kjer pa po številu prevagajo, kakor n. pr. na Štajarskem, nočejo o tem niti slišati.

Če kdo Čehe obsoja zaradi njih trdovratnosti, kaže, da Nemcev po njih značaju ne pozna. Kjerkoli jim je usoda izročila vajeti v roke, izkazujejo se vredne potomce svojih srednjeveških trinogov in zatiralcev drugorodnih narodov.

Povrnimo se k našim štajarskim razmeram. Štajarska je imela do sedaj tri deželne šolske nadzornike in sicer ednega za gimnazije, ednega za realke in ednega za meščanske in ljudske šole.

Sam po sebi je delokrog ljudskošolskega nadzornika zelo obširen. Vestno in nepristransko izpolnjevati te naloge, je pa še težje v deželi, kjer prebivata dva naroda, kojih potrebe so navzlic skupnih koristi vendar le različne, in kjer je manjšina prebivalstva drugorodni večini na milost in nemilost izročena.

To dejstvo je naposled tudi vlada jela uvaževati in sklenila imenovati za spodnještajarske ljudske in meščanske šole posebnega — vsaj po imenu slovenskega nadzornika.

Kakor se govori, je to mesto že s 1. aprilom t. l. ustanovljeno in bila potrebna moč določena zanj že tudi v osebi prof. dr. Primožiča. Z druge strani se je tudi strašilo s Petrom Končnikom, celjskim gimnazijskim ravnateljem. Kar se poslednjega tiče, se slavni vladi na takem darilu pač zahvalujemo in ga odločno odklanjamo. Končnikovo politično pretvarjanje in dosedanje postopanje napram Slovincem vzbuja v nas opravičen sum, da se hoče vlada z nami le norčevati. Če je sploh kedaj nameravala Končnika imenovati šolskim nadzornikom (kar si mož že dalje časa želi), naj ga imenuje kje na Nemškem, nam pa naj pošlje pristnega Nemca, ako že ne mara edino pristnega Slovenca na to mesto postaviti.

Bržčas se izpolnitev dolgoletne zahteve štajarskih Slovencev vsled združenega nemškega naskoka na vlado prepreči ali vsaj odloži na negotov čas.

Dobro pa bi bilo, da se še naši poslanci ganejo in povprašajo Körberja, seli misli nemškim grožnjam udati in še nadalje dopuščati krivico, katero spodnještajarski Slovenci leto na leto dol od Gradca trpé. To je pred vsem njih dolžnost, saj so nam to le priberačili.

Revni smo Slovenci, potem državnega zbora ne dosežemo v klub hlapčevanja ničesar. Kar imamo je večinoma sad lastnega truda; drugo pa so drobtinice, katere nam je vrgla vlada, kadar se je njej in Nemcem zdelo. Pridemo li kedaj na ta način do svojih pravic, ko Nemci dan na dan bolj vlado strahujejo in zoper nas besne?!

Celjske in štajarske novice.

(Celjska nemško-slovenska gimnazija) je zopet na površju nemške srboritosti. V graškem uradnem listu sta razpisani dve službi profe-

sorjev na tej gimnaziji, in sicer edno za klasično filologijo, edno pa za veronauk. Prednost imajo v slovenščini usposobljeni kandidati. In to je naše „ednakopravne“ Nemce tako silno raztogotilo, da govore o koncesijah Slovincem. Ali naj bi na takozvani slovenski gimnaziji od ravnatelja pa do zadnjega suplenta morali biti sami Nemci?

(Važna domača iznajdba) Naš narodni ključavničar v Celju, gosp. Ivan Rebek, je izumil nov aparat za streljanje zoper točo. Isti se bistveno razločuje od sedaj v rabi stojiščih. Strelja močno, hitro ter je izključena vsaka nevarščina za strelca. Posel opravlja lahko samo edna oseba. Ko bo dobil izumitelj za svojo iznajdbo patent, popisali bomo konstrukcijo natančneje.

(Učiteljsko društvo za celjski in laški okraj) zboruje v nedeljo, dne 4. marca t. l. ob pol 11. uri v deški šoli v Celju. Dnevni red: 1. Petje. 2. Zapisnik. 3. Društvene zadeve in naveti. 4. Eventualno podavanje. 5. Iz šolske prakse.

(Maškarada „Celjskega Sokola.“) Naše gostobesedno prorokovanje o sijajnosti maškarade se je vresničilo, da, videli smo se mnogo več, nego smo se nadjali. Zanimanje za to najlepšo veselico zavzema od leta do leta širše kroge. Letos so bili marsikateri spodnještajarski trgi mnogoštevilno zastopani, ki nam lanske leto niti ednega zastopnika niso poslali. Nismo si mogli v vrtincu splošne živahnosti zapomniti vse prekrasne maske, bilo jih je tudi za premostrivanje preveč. Kar pa nam je to leto posebno ugajalo, so bile narodne naše noše ter noše sosednjih slovanskih bratov, kakor divna Kranjica v peči in v vsakdanji noši, popolen Hrvat, Hrvatica, Rus itd. Pa tudi druge maske so zbujale splošno občudovanje, tako „Solnčnica“, „Kavka“, „Čerkezinja“, „Pevkinja“, „Slamnata moža“, ki sta došla naravnost iz domžalske tvornice; „Cigan“ z gosli pa je bil naravnost neprekosljiv. Igral je dobro, nagrado pa nam je podaril proti ciganski navadi — za našo „Dijaško kuhinjo“. Izza okusno ozaljšanega odra je ves večer omamljala naša domača godba ter imela hvaležno naklonjene plesalke in plesalce. Največ hrupa je povzročil nastop Burav in Angležev, katerih prvi so zadnje podili z napetimi — mehurji. „Celjski Sokol“ je lahko ponosen na izborni svojo veselico, ki je družila ta večer skoraj ves Spodnji Štajar. Želeti bi vendar bilo, da bi imela maškarada bolj sokolski značaj, kar bi se le doseglo, če bi se Sokoli ne bili v tolikem številu zatekli k — frakarjem.

(Pevski večer) pustni torek dne 27. t. m. odpade radi obilnih letošnjih vesel in ker več družin iz Celja poseti maškarado v Ljubljani. V sredo zvečer pa je v restavraciji „Narodnega doma“ „Sanatorium mucorum“, h kateremu se vabijo vsi „maškarji“.

(Imenovanje.) Graško nadsodišče je imenovalo avskultantom naslednje pravne praktikante: J. Premšak pri okrož. sodišču v Celju, Fr. Šuklje in dr. Milan Geršak v Novem mestu, dr. Karol Riedel v Gradcu, Ferdo Meditz v Ljubljani in Ferdo Müller v Mariboru.

(Imenovanje.) Finančni komisar Fr. Tuma je imenovan finančnim nadkomisarjem, višji finančni respicijent Martin Voh pa finančnim komisarjem.

(V Žalcu) je umrl dne 22. t. m. bivši župan posestnik g. Karol Žuža. Graški „Tagespost“ se poroča pri tej priliki: „Pokojni se je vsikdar skazal kot moč je kleno nemškega mišljenja.“ Po smrti ni sodba naša, a resnica pa to ni.

(V Vitanju) je začela dne 25. prosinca t. l. delovati kmetijska zadruga v strah in trepet vitanjskega nemštva. Veliko maščevanje so za prisegli novi slovenski organizaciji ter se v ta namen združili tudi z onimi, s katerimi so do sedaj živeli v smrtnem sovraštvu. Toda pomaga jim nič, sami so prisilili Slovence k temu koraku, sedaj pa naj nasledke čutijo. Vendar je še tudi par narodnih hiš v trgu in zunaj, ki se še do sedaj niso zavedle svoje dolžnosti napram slovenski zadrugi.

(Vlak je povozil) v Zbelovem pri Poljčanah pazniškega pomočnika Franca Gašpariča. Vračal se je od gostije ter je nekoliko vinjen padel na železniški tir, kjer mu je vlak zdrobil glavo.

(Konjiško učiteljsko društvo) zboruje v četrtek dne 1. marca o pol 11. uri v okoliški šoli v Konjicah. Na dnevnem redu je med drugim tudi prost razgor o vprašanju „Kaj ovira napredek šolstva v našem okraju?“

(Pošta v Jurklostru) je dobila po prizadevanju ondotne občine dvojezični poštni pečat, zakar imata glavno zaslugi gg. župan Šmid in znani rodoljub M. Hvalec.

(Ukradel konja in voz.) V Kočnem pri Sevnici je v noči 22. t. m. mlad fant ukradel dva konja s kočijo vred ter se odpeljal na Kranjsko.

(Požar.) Dne 18. t. m. je zgorelo na Bučah gospodarsko poslopje posestniku Dacerju. Zgorelo je mnogo pridelkov ter več veder vina.

(Slepar s znamkami.) Po Štajarskem se potika neki Beneducci iz Florence, ki prodaja prav dobro ponarejene znamke. Čuvajte se sleparja!

(Posojilnica na Slatini) imela je v lanskem letu 416 zadružnikov z 1110 K deležev. Promet je znašal 87854 K 28 h. Čisti dobiček pa 524 K 76 h. Rezervni zaklad znaša 7200 K — h.

(Nezgod.) V Žetalah pri Rogatcu je zadelo dne 17. t. m. posestnika Martina Pulka bukovo deblo, katero so drvarji spustili iz graščinskega gozda. Pulko je peljal pod gozdom drva, deblo je ubilo njega in vola.

(Podčetrtek.) Le malokdaj je ališati kaj o našem lepem trgu, ležečem tik Sotle na hrvaški meji. Ker se pa pustnega časa vsakdo veseli, moramo se i mi oglasiti, ki smo se že dvakrat tako izvrstno zabavali in nekoliko poročiti o teh zabavah! Kakor navadno vsako leto, je tudi letos priredila prostovoljna požarna bramba dve plesni veselici: Prvo 28. prosinca in drugo 18. svečana t. l. v prostorih gostilničarja g. Nikolaja Staroveškega, narodnjaka vseskozi, katerega prostori so bili okrašeni prav okusno. Svirala je znana domača godba v zadovoljnost vsem navzočim. Pri drugi veselici je bila tudi tombola, kateri so veliko pripomogla radodarna srca tukajšnjih tržanov. Navzoči so bili malone vsi tržani in tudi g. župan Ignacij Schöber, je postal z gospo soprogo veselo družbo. Posebno nas je veselilo, da je prišlo toliko dobrodošlih gostov iz Št. Petra pod sv. Gorami, Kozjega, Podsedre, Slatine, Pristove in celo iz Dolenj, ki so mnogo pripomogli, da je imela blagajnica prostovoljne požarne brambe 38 K 50 h čistega dohodka. Bog vam plati! Odbornik se je v krepkem govoru zahvalil gostom z željo na svidenje! „Živijo“ — klici so odmevali.

(V konkurz) je prišel J. Maitzen, trgovec z usnjem v Ptuj. Konkurni oskrbnik je ondotni odvetnik g. dr. Brumen.

(Ormoško okrajno učiteljsko društvo) zboruje dne 1. marcija t. l. ob četrt na 10. uro predpoldan v Ormožu. 1. Hospitacija v I. razredu ormoške štirirazrednice. 2. Zapisnik. 3. Društvene zadeve. 4. Sinčajnosti. — Opomba: Cenjeni društveniki in gosti se vljudno vabijo in so prošeni, da z ozirom na hospitacijo točno vsaj do pol 10. ure pridejo v sobo I. razreda, ker bi pozneje prišli pouk motili. Odbor.

(Poročil se je) dne 21. t. m. v Ljutomeru vrli učitelj v Ljutomeru g. Franc Čeh, z gospico Tiliko Sever iz poznane narodne obitelji v Ljutomeru.

(Iz ljutomerske okolice) se nam piše: Naši župani so velikokrat krivi, da se nam c. kr. uradi posmehujejo. Imajo namreč le preradi se navado po nemški uradovati, čeprav nemško ne znajo. V ljutomerski okolici imamo nekaj taci junakov. Eden je poslal te dni sledeče pismo na glavarstvo: „Dem kk. Bezirkshauptmannschafte in Luttenberg. Den Ingenaute F. J. behauptet das er keinen Gewerbeschein in den Händen hat, darum kan nicht beigelegt werden. Gemeindecand. Steinberg J. J. m. p.“ Može, ne sme šite se vendar in pišite rajše tudi na c. kr. urade izključno slovenske vloge; saj ne znate nemški. Če pa mislite, da se s to nemščino gospodom uradnikom, katerih se prav strahopetno bojite, prikupite, se jako motite. Vsak pameten Nemec vas pomiluje.

(V deželni bolnišnici v Slov. Gradcu) je 90 bolnikov, dokaz, da je bil ta zavod zelo potreben. Nedavno sta si ogledala bolnišnico de-

želni glavar grof Attems in deželni odbornik profesor Ribič.

(V marenberški okrajni zastop) se vrhijo kmalu volitve. Nemci že pridno „manipulirajo“ z volilnimi listi, iz katerih izpuščajo slov. veleposestnike.

(Sv. Ana v Slov. goricah.) Dragi čitatelji cenjene mi „Domovine!“ Svetujem vam, da se vseskozi poslužujete mile nam slovenščine; povsod pravim, tudi v javnosti ako pišete prijatelju ali znanцу pišite slovensko in zunaj na pismu naj se blesti slovenski nadpis. Kako grdo se bero večkrat nemška pisma. Vam podajam tu nekatera: „An Herr Hochwürtten Bfarer in St. ... Ich ersuche ihnen verkinden sie das bei mir im meine Gastlokal ein Geld gefunden wurde und der Jenige der sich Ausweisen kann das Geld bei mir Abhollen.“ Drugo: „Ich gebe sü Bekant durch Rekomadirt Ven Mühler J. K. ... pas sü ein Mühlstein Brauchen ich habe Auch Vur ein Jahr nah ... Geschikt ich habe ser gesuchte Mühlsteiner Woche ich gegen Garendi sü geben Kan und Bite Mich zu schreiben ich Werde Mitzufreden Bedinen.“ Tretji: „Mitt Auf sprizen völl kana nicht Angrafen dūchaus nihcht. Pite ven ist Meglich das si felb Hrasgekomen zur Ausprizen und nohzusebauen.“ Mar se temu ni smejeti? Ne, bolj žalostno je to kakor smešno, ako Slovenec zapiše Slovincu tako brozgo, katero niti pravi Nemec ne bo zlahka razumel. Kaj poreko k temu Celjani, ki bi radi videli povsod nemško posest?!

(Gospodarsko zadrugo) so ustanovili v Slivnici pri Mariboru.

(Proti nemški šoli v Pekrah pri Mariboru) so se pritožile občine Lembah, Bistrica in Bergenthal, toda upravno sodišče je pritožbo zavrnilo, kakor se že to običajno zgodi pri slovenskih težnjah.

(Umrl je) v Ribnici na Pohorju dne 17. t. m. posestnik Janez Osvald-Vetušek, star 81 let. Še pred dvema mesecema je naznanil našemu uredništvu, da sestavlja praktična gospodarska navodila ter je bil sploh vedno prijatelj našega lista ter politično naobražen rodoljub, o čemur pričajo tudi njegovi otroci, med katerimi je posebno Jaka spreten prevajalec iz ruščine pod imenom „Zaplaninec“ in „Krutogorski“. Večni pokoj prosvitlenemu slovenskemu oratarju!

(Slovenska šola na Muti.) O Veliki noči otvori letos družba av. Cirila in Metoda slovensko šolo na Muti. Štajarskim Slovincem bo ta šola močen jez ob nemško-slovenski meji.

(Vlak je povozil) dne 22. t. m. blizu Knittelfelda neko Marijo Ambrožič, ženo mlinarskega najemnika.

(Umrl je) v Gradcu dne 22. t. m. vpokojeni žandarmerijski polkovnik za Štajarsko Simon Hermann. Pokojni je bil zelo pravičen poveljnik, ki je tudi znal ceniti težavno službo podrejenega moštva, za kar je bil tudi zelo priljubljen in oboževan.

Druge slovenske novice.

(Prešernov spomenik v Ljubljani.) Odborni Zajčev načrt predstavlja Prešerna v nekoliko odpeti dolgi suknji s širokim kožuhovim zavratnikom. Podstavek je skalovit in naravne pečine se dvigajo Prešernu tudi za hrbtom. Z desnico drži Prešeren na prsih gosje pero, levico ima povešeno in v njej na pol odprto knjigo. Na vrhu podstavka sedi vila, ki se z desnico opira na skalo, levico, v kateri ima zlato žarko zvezdo, pa steza nad Prešernovo glavo. Izza ozadja poganja mlada slovenska lipa. Relifa sta na spomeniku dva. Na levi strani podstavka predstavlja relief krst Črtomira, na desni strani pa kaže relief slovo Črtomira od Bogomile. Spomenik bo stal sredi drevja, izmed njegovih mramornatih skal in bode rasel naravni bršljan.

(Preselitev.) Znani rodoljub in gorenjski rojak odvetnik g. dr. Karol Triller, preseli se z dnem 1. marca t. l. iz Tolmina nazaj v Ljubljano.

Umrl je) dne 20. t. m. v Mengšu ondotni župnik č. g. J. Zorc. R. i. p.

(Izseljevanje v Ameriko iz Kranjske) narašča z vsakim dnem. Posebno Dolenjci so k temu prisiljeni. Ljubljanska policija ima vedno dovolj posla, da nadzoruje izseljence ter tudi skoraj vsak dan katerega prime, ker se ni za-

dostil vojaškim dolžnostim. Dokler bivši vojak ne odsluži vseh orožnih vaj, ne sme zapuščati svoje očetnjave.

(Novo šolo ednorazrednico) dobijo na Bukovci pri Škofji Loki.

(Požar) je uničil dne 18. t. m. v Stiški vasi pri Cerkljah posestniku Škerjancu hišo in gospodarsko poslopje. Zgorelo je tudi troje goved, koza in pes.

(V Mošnjah) si postavijo nov gasilni dom.

(Nova podzemna jama.) V Selci pri Dobričah v trebanjskem okraju na Dolenjskem so našli lepo in prostorno podzemsko jamo.

(Mladi potniki.) V nekem praznem vozu tovornega vlaka so našli v Sežani dne 24. t. m. dva novorojena, še živa otroka. Kdo in kje jih je djal v voz, ni znano.

(V cerkvenem stolpu se je obesil) dne 5. t. m. v Vižah na Gor. Koroškem cerkovnik Sim. Gasser. Zamotal si je vrv od zvona okoli vratu.

(Nov rudnik.) V Šmartnu pri Rožku so začeli kopati svinčeno rudo. Zasledili so močne žile te rude.

(Železnice Trst-Poreč-Kanfanara) so že začeli delati. Med Piranom in Bujami napravijo predor.

(Zastrupila se je) v Trstu 20letna Marija Živic iz Skopega na Krasu.

(Domača umetnica.) V „Šolskem domu“ v Gorici je razstavila akademična slikarica gospica Henrika Šantl par svojih slik, katere vse občuduje.

(Predrzi Cigani.) V Solkan sta prišla pretečeni teden dva Cigani. V hiši kolarja Žerjale sta našla 15letnega dečka samega doma. Privezala sta ga k mizi ter mu skozi čavljce zabila k tlom žeblice, tako, da se ni mogel ganiti. Nato sta šla Cigani v prvo nadstropje ter pobrala vse, kar se je dalo odnesti. Predrzi tička so vendar ujeli.

(Novi posojilnici na Goriškem.) V Skriljah in Kamnjah snujejo novi posojilnici.

(Reka mažarska?) V hrvaških političnih krogih se govori, da se bo pri prihodnjem zasedanju kraljevske deputacije razpravljalo o tem, naj se Reka stalno prepusti Mažarski, Hrvaški pa naj se privoli v odškodnino nekatere — koncesije.

Politični pregled.

(Državni zbor.) V drugi seji dne 23. t. m. se je nadaljevala debata o dovolitvi rekrutnega zakona, govorilo pa se je večidel le o nemški armadni upravi, katero je branil sam vojni minister Welsersheimb, pomagali pa so mu nekateri nemški poslanci iz sovrastva do Čebov. Končno je prišla na dnevni red tudi razprava o rudarskem štrajku, ne da bi se bila rešila. Prihodnja seja bo najbrž še le v četrtek.

(Imenovanje pri avsto-ogrski banki.) Cesar je sprejel odstavko bančnega guvernerja Kautza ter imenoval na njegovo mesto viteza Bilinskega. Bančnim podguvernerjem je imenovan sekojski načelnik Winterstein. Več bančnih uradnikov je dobilo zopet visoka odlikovanja.

(Projektovane nove železnice.) Vlada je predložila načrt, po katerem se bodo gradile naslednje proge: 1. železnica čez Karavanke-Celovec, oziroma Beljak-Jesenica-Bled-Sv. Lucija-Gorica-Opčina-Trst-Sv. Andrej. Ta proga bo veljala 182 milijonov kron ter mora biti gotova do leta 1904; 2. Ljov-Szombor-Uzok, mora biti zgotovljena do leta 1903; 3. železnica čez Türe, Schwarzbach-Gastein-Möllbrücken-Spital do leta 1907; 4. Klaus-Windischgarsten-Selzthal do leta 1903; 5. Rakovitz-Laun do leta 1901; 6. Hartberg-Friedberg do leta 1901.

(Avstrijska nadvojvoda na potovanju.) Pretečeni četrtek sta se odpeljala brata nadvojvoda Oto in Karol iz Trsta na potovanje v Egipt.

(Čehi na Dunaju) zdržujejo s svojimi društvenimi prispevki sedem šol, katere obiskuje nad 1200 čeških otrok, a vendar noče vlada dovoliti tem šolam niti pravice javnosti, kaj še le, da bi jih prevzela v svojo oskrbo. Kako drugače pa je s „šulferajnskimi“ šolami v Pekrah, St. Ilju itd., kjer niti Nemci ne!

(Nižjeavstrijski deželni zbor) je sprejel nov občinski red za mesto Dunaj.

(Šolstvo na Hrvaškem.) V pretečenem šolskem letu je bilo na Hrvaškem in Slavoniji 1371 ljudskih šol ter pride na 1594 prebivalcev edna šola. Za šolo obveznih otrok je bilo 318.868, a v istini je obiskovalo šolo 197.006 ali 61 odstotkov. Najslabše je razvito šolstvo v Slavoniji.

(Zahteve hrvaškega ljudstva.) Hrvaški poslanec dr. Marijan Derencin je predložil zbornico peticije in resolucije hrvaških ljudskih skupščin, in sicer za premembo volilne pravice, za preosnovno tiskovnega zakona in za finančno samostalnost kraljevine Hrvaške. Te peticije nosijo 51.358 podpisov. Kaj takega bi se vendar moralo smatrati za skupni ljudski glas!

(V Srbiji) bodo kmalu popolnoma odpravili tiskovno in društveno svobodo. Tako je Milanova volja. Strogo gospodarski list „Trgovski Glasnik“ je zapisal letos o novem letu željo, naj bi se Srbiji ne povrnilo enako usodno leto kakor je bilo lani. Za ta stavek je poklical predsednik srbske vlade urednika Jovana Gjaja, ki je bil svojedobno minister, ter zagrozil njemu in družini, da jih v 24 urah požene čez mejo, ako v tem času ne odloži uredništvo. Mož se je seveda rajši uklonil, kakor da bi postal nesrečen s svojo družino.

(Tudi Rusija pomnožuje svojo mornarico.) Brodovje na Črnem morju se kmalu znatno pomnoži, pa tudi na Baltijskem morju dobi ruska mornarica več novih vojnih ladij in oklopnih. K temu je Rusija prisilila Nemčija s svojim pomnoževanjem mornarice.

(Irci in Angleži.) Nobeden narod se angleških porazov v Afriki ne veselil bolj, kakor od Angležev zatirani Irci. Burske zmagovalce proslavljajo kakor svoje lastne junake, imenujejo jih častnim občanom, po njim nadevajo imena ulicam, a kmalu bodo imeli nabran eden milijon dolarjev, katere pošljejo v dar Birmu.

(Upor na Borneo.) Angleške zgube v Afriki so vzele Angležem ves ugled v naselbinah. Tako je na angleškem otoku Borneo počil upor proti angleški vladi. Vstasi napadajo in ropajo cele naselbine, angleška policija in mornarica se jim mora povsod umikati.

(Angleški parlament) je te dni sklepal o vojnem proračunu ter s strahom konstatiral da, so narasli vojni stroški za 1.131.179 funtov zlata več nego lansko leto. A ves ta denar je dosedaj zavržen, kje pa so tisoči mrtvih žrtev na bojnem polju.

(Vojna v Afriki.) Ako je verjeti angleškim poročilom, začela je Bure zapuščati vojna sreča. Burski general Cronje se je pomikal preveč smelo med angleške posadke ter so ga angleške čete pri Paardebergu obkolile. Frozil je za 24-urno premirje, toda angleški poveljnik mu je odgovoril: „Niti minute ne, cela posadka se mora udati. Boj je trajal že tretji dan, Cronje se je držal junaško ter pričakoval pomoči generalov Schalka, Mayerja in Botheja. Tretji dan so pretrgali brzoglavno zvezo, tako, da se o nadaljni usodi ničesar več ne zve. Po drugih poročilih pa je Cronje ustavil Roberta ter mu uničil 1000 mož. Pri Modder Riveru je premagal burski general Derwes Angleže ter jim vzel 120 voz streliva in 3000 volov. Cronje, če tudi res obkoljen, ni imel prve dni prevelikih izgub, kajti angleži se samo ponašajo, da so zajeli na nekem holmu 50 Burov. Sploh pa so si poročila zelo nasprotna. Dočim naznanjajo angleški viri, da se je Cronje z 8000 Buri po hudi bitki udal, da je padlo 1700 Burov, poročajo zasebna poročila, da so Bure še pravočasno rešili omenjeni trije generali ter še ujeli 146 angleških podčastnikov in vojakov.

Dopisi.

Iz Brežic prijeli smo iz dobre poučenih krogov sledeče vrstice: V zadnji številki cenjene Vašega lista čitamo z velikim začudenjem, da priporočajo nekateri slovenski župani dozdana nemškega tajnika v okrajnem zastopu za ravno isto mesto zdaj, ko so Slovenci prišli na krmilo v tej velevažni korporaciji — češ, gospod Hajdinek ni tako črn, ko se slika.

Mi smo o tem gospodu že davno svojo sodbo sklenili, ker vemo iz lastnega prepričanja, da je bil najstarejši agitator za ustanovitev

nemške šole, da je nastopal vedno sovražno zoper Slovence ob času volitev v okrajni zastop in še v najzadnji dobi pri volitvah okrajnega šolskega sveta. Njemu kot najzvestejšemu privržencu Mosconove in del Cottova stranke zahvaliti se je, da uraduje povsem slovenska občina Zakot izključno še dandanes le v nemškem jeziku.

V ostalem je pa tudi nam znano, da so bili Hajdinekovi starši vse časti vredni brežiški meščani, a jabelko je padlo daleč od drevesa; istotako ve pri nas vsako dete, da ne poznajo niti nemški, niti slovenski brežiški učitelji Hajdinekovi otrok, ker je resnica le ta, da živi mož v — koruznem zakonu z neko Hrvatico, ki pošilja svojo nezakonsko dečo v slovensko šolo.

Več o tem možiceljni pisati bila bi potrata časa. Hajdinekovi varuhom županom in nežupanom priporočali bi, da vzamejo v bodoče v javnosti boljše stvari v svoj zaščit.

Iz Gradca. (Slovenci v boju z Nemci na jugu.) Odkar so zanetili nemško nacionalci politični boj na avstrijskih tleh, od tedaj poznamo Slovenci na jugu njih politično barvo in smer in od tedaj so obmejni Slovenci v največji nevarnosti za svoj obstanek, kjer je pa Lah vpoštavati, je pa položaj tem resnejši, ker se zoper Slovence bojujeta Lah in Nemec skupaj. Če človeka pripelje pot v Gorico, Trst ali kako primorsko mesto (Pulj, Piran, Poreč), spozna v treh dneh razmere v toliko, da zamore napraviti si verodostojno sliko o položaju in političnih razmerah.

Kako se pa obnaša vlada pri tem boju? Na edni strani izkazuje usluge Nemcem, na drugi Italijanom. To se vidi pri vseh njenih korakih. O preučnosti ali nepristranosti vlade še govora ni; kar hočejo ti ljudje pa jim izpolni. Slovenske manjšine v obmejnih mestih so prepuščene le lastnemu in pa varstvu — svojih poslancev. A naši poslanci — nimajo časa jih varovati!

Iz ustmenih in pismenih pritožb, ki se čujejo od narodnjakov iz Primorja, je posneti, da se njih slovenski državni poslanci premalo potegujejo za pomoč vlade in isto velja o poslancih, ki zastopajo ostale pokrajine obsegajoče obmejne Slovence. Če smemo bremena nositi Slovenci z Nemci in Lah v državi, potem imamo tudi pravico zahtevati od vlade del tiste obzirnosti, katere je deležen vsak davkoplačevalec v tej zapleteni državi. Vlada sama ne stori ničesar za zboljšanje položaja Slovencev na jugu in ob mejah; kako morejo to slovenski poslanci in slovanska solidarnost opravičevati pred javnostjo, smo radovedni.

Vsekakor je zadnji čas in najugodnejša prilika, kaj doseči za nas na jugu, je zadnji trenutek, kajti desnica ima še moč v rokah, in nič manj vpliva, izvesti nekaj administrativnim potom drugo — gledé ravnopravnosti in družih nepravilnosti pa zakomitim potom. To se mora zgoditi!

Nemški nacionalci so se vrgli sedaj v boj zoper Slovence na jugu, torej na naše najmočnejše postojanke; in uspehi jim po nekod niso izostali, kajti, kakor te ljudi respektira dunajska vlada in krona sama, tako jih respektirajo posamezne lokalne vlade v deželah, in čuda ni, če se Slovenci marsikje „ob tla tišče“!

„Slovanske vzajemnosti“ nikjer ni v praksi, zato se Nemci Slovencev na jugu nič ne boje, to se vidi iz njih drznih zahtev. Človek se mora pri vednem tem političnem hlapčevanju na zadnje vendarle vprašati, čemu li hodijo „solidarni“ slovanski poslanci na Dunaj?!

Slovenci so na jugu v boju z Lah in Nemci. Če ne pride kmalu radikalna pomoč, bo slovenski narod podlegel, in potem naj gledajo tisti, ki — slovenski narod zastopajo!

Razne stvari.

(Samomor gledališnega ravnatelja.) Na Dunaju se je ustrelil ravnatelj Karlovega gledališča Jauner.

(Porotniki brez obtožencev.) Pri okrožnem sodišču v Dunajskem Novem mestu je moralo odpasti prvo letošnje porotno zasedanje, ker ni bil nikdo tožen Gotovo redek slučaj.

(Potres v Zagrebu.) Dne 20. t. m. pred 3. uro popoldne so občutili v Zagrebu in po Zagorju precej močan potres.

